

SKLOP 5 / POGLAVJE 2 – **Varčevanje z energijo**

Osnovni namen

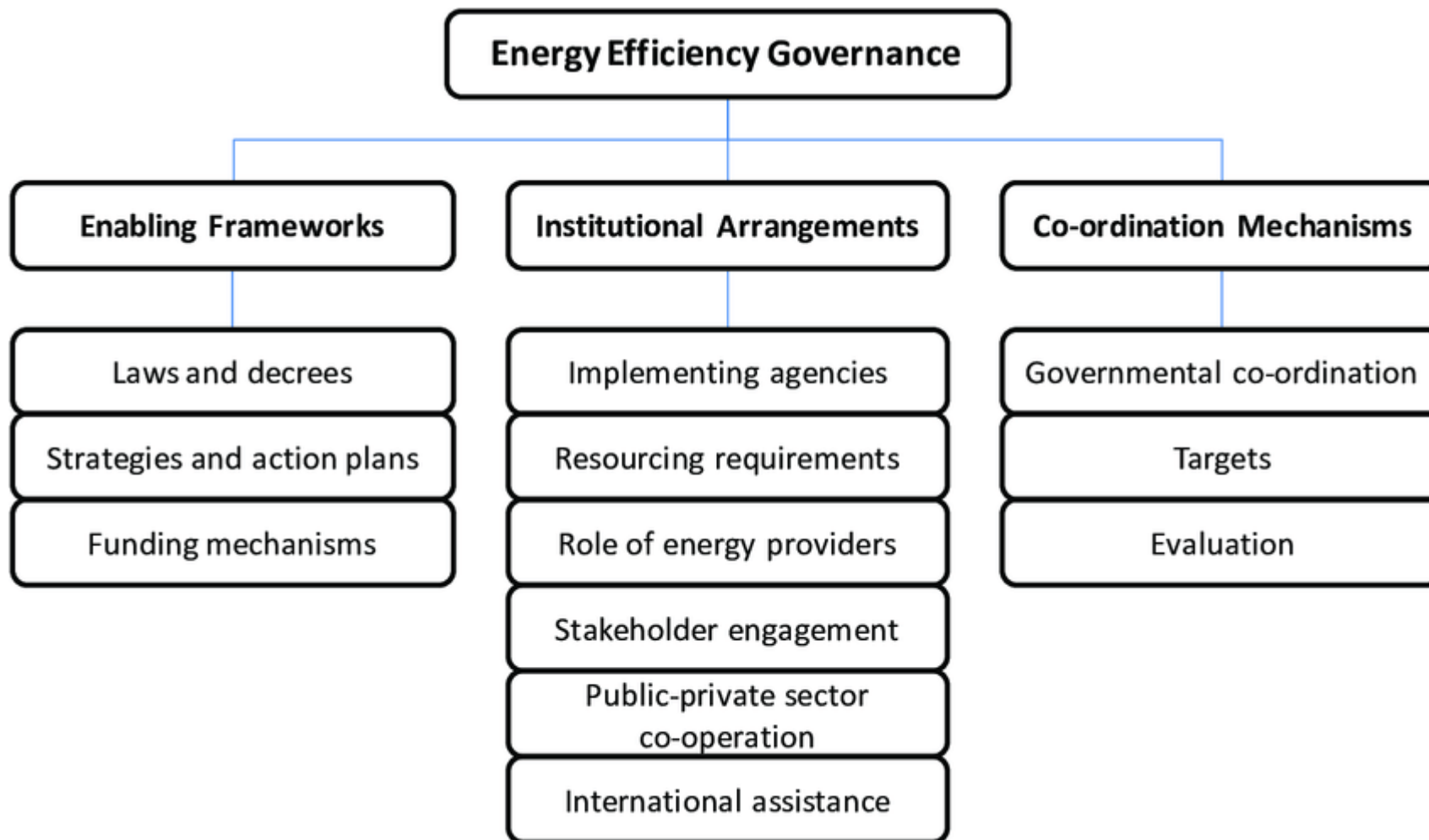
Osnovni namen varčevanja z energijo je zmanjšanje porabe energije, kar prinaša številne koristi tako za posameznike kot za družbo kot celoto. Te koristi vključujejo:

- **Zmanjšanje stroškov:** Manjša poraba energije neposredno pomeni nižje stroške za gospodinjstva in podjetja. Prihranki pri računu za elektriko, ogrevanje in gorivo lahko dolgoročno prinesejo znatne finančne koristi.
- **Varovanje okolja:** Zmanjšanje porabe energije pomaga zmanjšati emisije toplogrednih plinov in drugih onesnaževal. Manjša potreba po energiji pomeni manjšo proizvodnjo v termoelektrarnah, kar zmanjšuje negativne vplive na okolje.
- **Ohranjanje naravnih virov:** Energija, pridobljena iz neobnovljivih virov, kot so fosilna goriva, je omejena. Varčevanje z energijo pomaga ohraniti te vire za prihodnje generacije.
- **Povečanje energetske varnosti:** Manjša odvisnost od uvoza energije iz drugih držav krepi energetske neodvisnost in varnost države.
- **Trajnostni razvoj:** Varčevanje z energijo je ključno za doseganje trajnostnega razvoja, saj omogoča boljše ravnoesje med gospodarsko rastjo, varstvom okolja in družbeno blaginjo.
- **Povečanje učinkovitosti:** Uvajanje ukrepov za varčevanje z energijo pogosto pomeni tudi izboljšanje učinkovitosti naprav in sistemov, kar lahko prinese dodatne koristi v obliki boljših delovnih pogojev in povečane produktivnosti.

Smernice varčevanja z energijo na državnem nivoju

Na državnem nivoju lahko vlade uvedejo različne politike in ukrepe za spodbujanje varčevanja z energijo, med katerimi so:

- **Zakonska regulativa:** Sprejemanje in izvajanje zakonov ter predpisov, ki zahtevajo energetske učinkovitost v različnih sektorjih, kot so gradbeništvo, industrija, transport in gospodinjstva.
- **Finančne spodbude:** Uvajanje subvencij, davčnih olajšav in drugih finančnih spodbud za podjetja in posameznike, ki vlagajo v energetske učinkovite tehnologije in obnovljive vire energije.
- **Izobraževanje in ozaveščanje:** Kampanje za ozaveščanje javnosti o pomenu varčevanja z energijo in načinov, kako to doseči. Organiziranje delavnic, seminarjev in tečajev za spodbujanje energetske učinkovitosti.
- **Investicije v obnovljive vire energije:** Podpora raziskavam in razvoju ter investicije v obnovljive vire energije, kot so sončna, vetrna, hidro- in geotermalna energija.
- **Energetski standardi:** Postavljanje minimalnih energetske standardov za električne naprave, vozila in gradbene materiale, da se zagotovi njihova energetska učinkovitost.
- **Energetski pregledi:** Spodbujanje in financiranje energetske pregledov v industriji, javnih ustanovah in gospodinjstvih za identifikacijo priložnosti za izboljšanje energetske učinkovitosti.

Energy Efficiency Policy Package for Smart and Efficient Cities

National policy makers play an important role in accelerating urban energy transitions. Cities connect directly with communities and people to enhance implementation and better inform policy. Smart cities use digital means to improve planning, design and operations of energy services.

REGULATION

- **National Governments** help create the environment for energy efficient cities by setting an overall vision and targets and empowering cities to take action.
- **Cities accelerate clean energy transitions** by incorporating smart, clean energy solutions into urban planning, local regulations and codes, and unlocking system wide efficiencies.
- **National and local policies**, with people at their core, ensure fair access to energy services especially for vulnerable and marginalised groups.
- **National Regulation** that enables business models for clean energy services, such as Public Private Partnerships and ESCOS, enable the delivery of energy efficiency.
- **International standards and benchmarks** are key to enabling seamless communication across technologies and applications, critical for successful urban energy systems.

INFORMATION

- **National initiatives can be used to build energy efficiency capacity in cities** through creating training opportunities and partnerships, informed by international best practice.
- **Digital solutions for energy efficiency in cities**, including data analytics to ensure system flexibility and optimised city services, require open, transparent access to data, with privacy protected. National governments can facilitate by developing guidelines and mechanisms to enable data use and sharing across all levels of government.

INCENTIVES

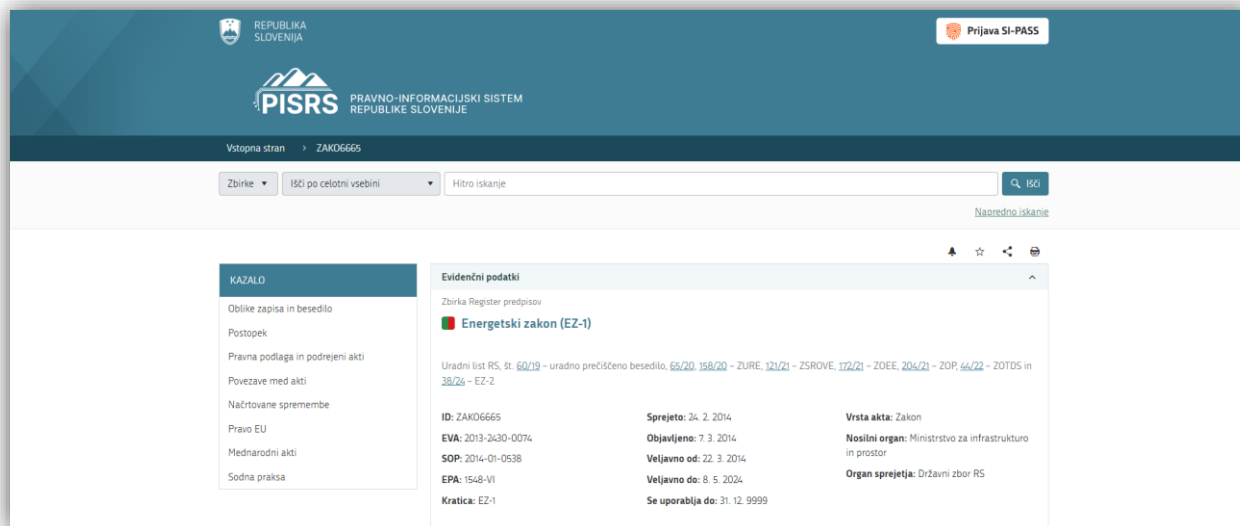
- **Investing in city level action and enabling funding to flow** from national to local level, through targeted funding models, can give the best return on investment and accelerate inclusive clean energy transitions.
- **National government can use its influence to leverage international programmes** aimed at cities, for example by creating innovation areas in cities to attract digital and clean energy technology talent.
- **Seed funding, and complementary finance from national government**, can mobilise and help scale up private capital for investment in smart cities.

Zakonska regulativa

V Sloveniji je zakonska regulativa za varčevanje z energijo oblikovana na podlagi evropskih direktiv in nacionalnih zakonodajnih aktov, ki postavljajo okvir za energetske učinkovitost in spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije. Tukaj je nekaj ključnih zakonskih aktov in predpisov, ki urejajo to področje:

1. Energetski zakon (EZ-1)

Energetski zakon (Uradni list RS, št. 17/14 in naslednji) je temeljni zakon, ki ureja področje energetike v Sloveniji. Vključuje določbe o energetske učinkovitosti, obnovljivih virih energije, energetske infrastrukturi in trgih z energijo. Zakon določa obveznosti za energetske družbe in uporabnike energije ter predpisuje ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti.

The screenshot displays the PISRS website interface. At the top, there is a header with the Republic of Slovenia logo and the PISRS logo. Below the header, a navigation bar shows the current page as 'Vstopna stran' and 'ZAKO6665'. A search bar is present with the text 'Hitro iskanje' and a magnifying glass icon. Below the search bar, there is a section titled 'KAZALO' with a list of links: 'Oblike zapisa in besedilo', 'Postopek', 'Pravna podlaga in podrejeni akti', 'Povezave med akti', 'Načrtovane spremembe', 'Pravo EU', 'Mednarodni akti', and 'Sodna praksa'. To the right of the 'KAZALO' section, there is a section titled 'Evidenčni podatki' which contains the following information:

- Zbirka:** Register predpisov
- Titul:** Energetski zakon (EZ-1)
- Uradni list RS, št.:** 60/19 - uradno prečiščeno besedilo, 66/20, 158/20 - ZURE, 121/21 - ZSROVE, 172/21 - ZOEE, 204/21 - ZOP, 66/22 - ZOTDS in 38/26 - EZ-2
- ID:** ZAKO6665
- EVA:** 2013-2430-0074
- SOP:** 2014-01-0538
- EPA:** 1548-VI
- Kratika:** EZ-1
- Sprejeto:** 24. 2. 2014
- Objavljeno:** 7. 3. 2014
- Veljavno od:** 22. 3. 2014
- Veljavno do:** 8. 5. 2024
- Se uporablja do:** 31. 12. 9999
- Vrsta akta:** Zakon
- Nosilni organ:** Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
- Organ sprejetja:** Državni zbor RS

2. Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost (AN URE)

Slovenija redno pripravlja Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost, ki vsebuje cilje, ukrepe in strategije za izboljšanje energetske učinkovitosti v različnih sektorjih, kot so stavbe, industrija, transport in storitve. Načrt je pripravljen v skladu z **evropsko direktivo o energetske učinkovitosti (2012/27/EU)**.

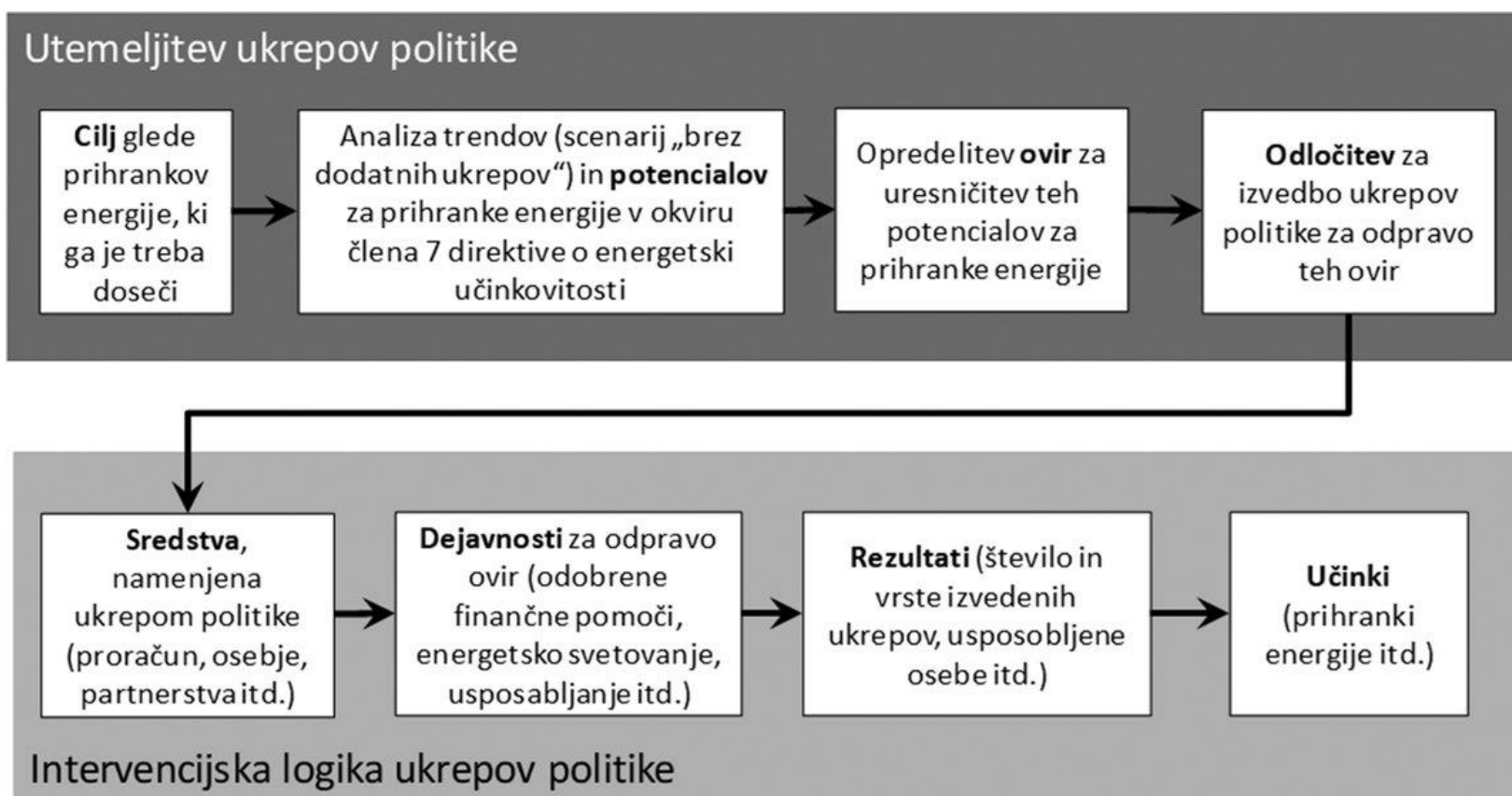
3. Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah (PURES)

Ta pravilnik določa tehnične zahteve za učinkovito rabo energije v novih in prenovljenih stavbah. Vključuje standarde za toplotno izolacijo, ogrevalne in hladilne sisteme, prezračevanje in razsvetljavo. Cilj pravilnika je zmanjšati energetske porabe stavb in s tem prispevati k varčevanju z energijo.

4. Uredba o energetske učinkovitosti

Ta uredba določa obveznosti in cilje za energetske učinkovitost za velika podjetja, javni sektor in druge subjekte. Uredba vključuje tudi ukrepe za spodbujanje energetske učinkovitosti v različnih sektorjih, kot so uvedba energetskih pregledov, uvajanje sistemov za upravljanje z energijo in izvajanje energetsko učinkovitih investicij.

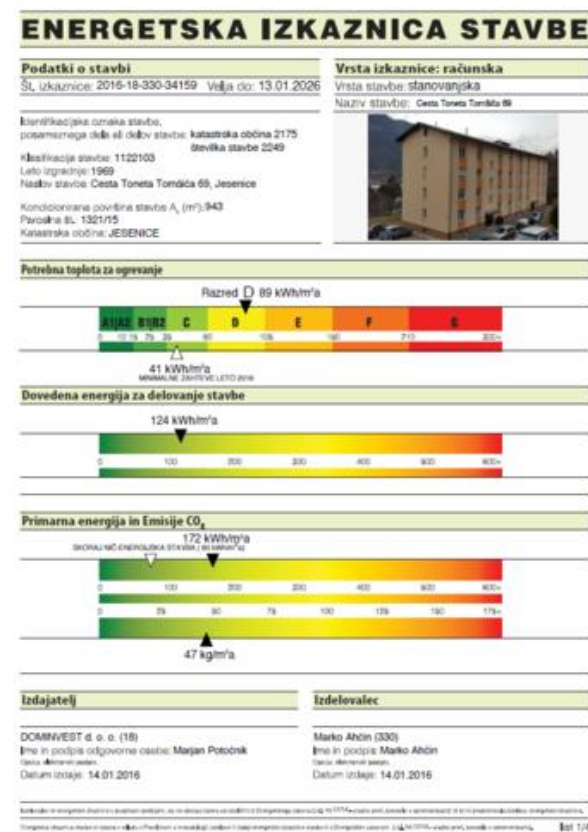
5. Subvencije in finančne spodbude

Slovenija ponuja različne subvencije in finančne spodbude za energetske učinkovite naložbe. Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad, nudi nepovratna sredstva in ugodne kredite za projekte energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije za gospodinjstva, podjetja in občine.

6. Energetski pregledi

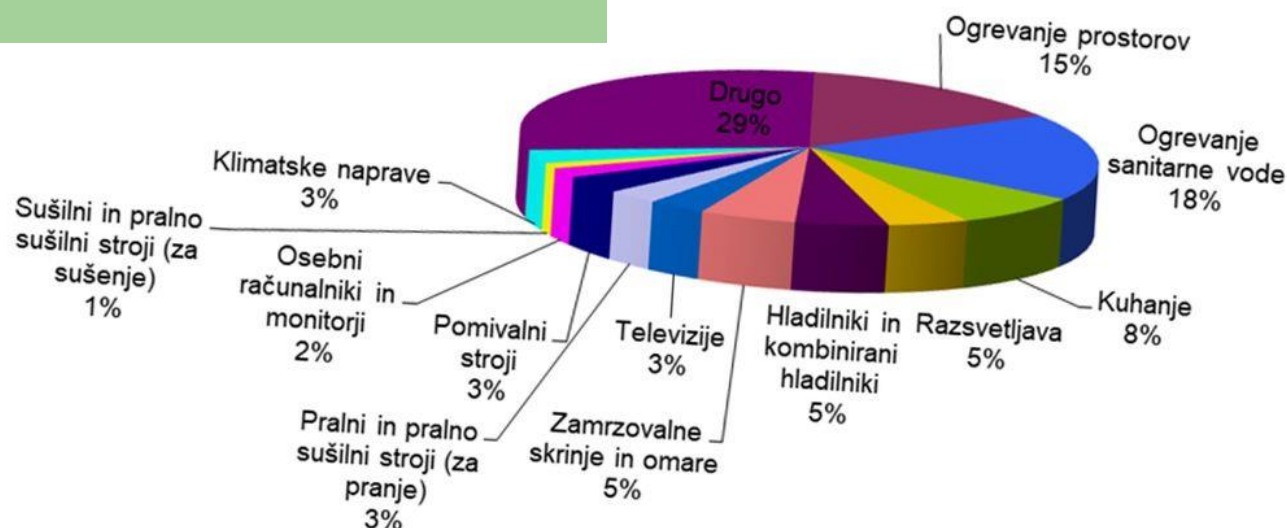
Za velika podjetja so obvezni redni energetske pregledi, ki jih morajo izvajati certificirani energetske strokovnjaki. Pregledi pomagajo identificirati priložnosti za izboljšanje energetske učinkovitosti in zmanjšanje stroškov za energijo.

7. Ozaveščanje in izobraževanje

Slovenija prav tako izvaja programe ozaveščanja in izobraževanja za spodbujanje energetske učinkovitosti. Ti programi vključujejo kampanje za ozaveščanje javnosti, delavnice in izobraževalne programe za različne ciljne skupine, vključno z gospodinjstvi, podjetji in javnimi ustanovami.

KAKO LAHKO V SVOJEM DOMU VARČUJETE Z ENERGIJO?

Smernice varčevanja z energijo na nivoju posameznika

Posamezniki lahko prispevajo k varčevanju z energijo z različnimi ukrepi v vsakdanjem življenju, kot so:

- **Uporaba energetske učinkovitih naprav:** Nakup in uporaba gospodinjskih aparatov z visoko energetsko učinkovitostjo (označeni z oznako energijskega razreda A+++).
- **Izklapljanje naprav:** Izklapljanje elektronskih naprav, ko niso v uporabi, in uporaba stikalnih vtičnic za preprečevanje porabe energije v stanju pripravljenosti (standby mode).
- **Varčna razsvetljava:** Zamenjava klasičnih žarnic z LED žarnicami, ki porabijo manj energije in imajo daljšo življenjsko dobo.
- **Izolacija doma:** Izboljšanje toplotne izolacije doma za zmanjšanje porabe energije za ogrevanje in hlajenje.
- **Pametno upravljanje ogrevanja in hlajenja:** Uporaba termostатов in pametnih sistemov za upravljanje ogrevanja in hlajenja, da se zagotovi optimalna poraba energije.
- **Varčna uporaba vode:** Uporaba varčnih tušev in pip ter zmanjšanje porabe tople vode.
- **Trajnostna mobilnost:** Uporaba javnega prevoza, kolesarjenje, pešačenje ali uporaba električnih vozil namesto avtomobilov na fosilna goriva.
- **Zmanjšanje porabe in reciklaža:** Zmanjšanje porabe materialov in reciklaža, kar posredno vpliva na porabo energije, saj proizvodnja in obdelava novih materialov zahteva energijo.

Z izvajanjem teh ukrepov lahko posamezniki in vlade prispevajo k zmanjšanju porabe energije, kar prinaša okoljske, ekonomske in socialne koristi.